

רע"פ 4919/13 - ש.י. נ' מדינת ישראל

רע"פ 4919/13 - ש.י. נ' מדינת ישראל עליון

רע"פ 4919/13

ש.י.

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט העליון

[28.07.2013]

כבוד השופט א' שהם

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית-המשפט המחוזי מרכז-לוד, מיום 26.5.2013, בעפ"ג 50624-04-13, שניתן

על-ידי כבוד השופטים ו' מרוז; ק' רג'ניאנו; א' מקובר

בשם המבקש - עו"ד ירון ברזילי; עו"ד שמעון חוג'ה

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית-המשפט המחוזי מרכז-לוד, אשר ניתן על-ידי כב' השופטים: ו' מרוז, ק' רג'ניאנו ו-א' מקובר, בעפ"ג 50624-04-13, ביום 26.5.2013. בפסק דינו, דחה בית-המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית-משפט השלום בפתח תקווה, אשר ניתן על-ידי כב' השופטת ע' רון, בת"פ 34872-03-11, ביום 9.4.2013.

בד בבד עם הגשת בקשת רשות הערעור, הגיש המבקש בקשה לעיכוב ביצוע פסק דינו של בית-המשפט המחוזי, הנזכר לעיל. בהחלטתי מיום 9.7.2013, הוריתי על עיכוב ביצוע עונש המאסר לריצוי בעבודות שירות, אשר הושת על המבקש, עד להכרעה בבקשת רשות הערעור, אשר הוגשה על-ידו.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום מתוקן, הכולל שני אישומים המייחסים לו שתי עבירות של מעשה מגונה, לפי סעיף 348(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

מעובדות האישום הראשון עולה, כי בשנת 2007, בין החודשים פברואר לאפריל, בתאריך שאינו ידוע במדויק למשיבה, ישנה ש.ז. (להלן: המתלוננת 1), חברתה של אחות המבקש, אשר הייתה קטינה במועד האירוע, בבית בו התגורר המבקש, בפתח תקווה. עוד נטען בכתב האישום, כי בשעה 06:00, הלך המבקש לחדר בו לנה המתלוננת 1, נכנס למיטתה, "נצמד לגופה מאחור והתחכך בישובה עם גופו". משהתעוררה המתלוננת 1 עקב המעשים, הפטיר המבקש לעברה כי תחזור לישון. בתגובה לכך, ביקשה המתלוננת 1 מהמבקש שיעזב את החדר, ואילו הוא הציע שהיא תחבק אותו, כאות תודה לעזרה שהעניק לה בלימודים, לקראת מבחן. המתלוננת 1 הסכימה, והמבקש "נצמד לגופה וחילב אותה". לאחר זאת, ביקשה המתלוננת 1 מהמבקש, בשנית, שיצא מהחדר, והוא נענה לכך.

מעובדות האישום השני עולה, כי ביום 8.3.2011, בשעה 18:00, או בסמוך לכך, התקיים שיעור בחדרו של המבקש, בו שימש המבקש כמורה פרטי לא.ד., קטינה ילידת 24.12.1993 (להלן: המתלוננת 2). במהלך השיעור, המתלוננת 2, "פכרה אצבעותיה" והמבקש אמר לה, כי הוא יכול להפיק מגבה צליל דומה. בתום השיעור, בשעה 19:30, או בסמוך לכך, הציע המבקש למתלוננת 2 שתעמוד כשידיה פרושות לצדדים. המתלוננת 2, אשר שגתה לחשוב כי מדובר בהצעה תמימה לפוקק את גבה, הסכימה לכך, ואז נעמד המבקש מאחוריה, נצמד אליה, אחז בה במותניה והניף אותה, כך "שאיבר מינו הזקור" התחכך כמה פעמים בישובה. המתלוננת 2 דחפה את המבקש, אך הוא חיבק אותה "כשידיה מוצלבות על כתפיה". המתלוננת 2 התנגדה למעשיו של המבקש וביקשה לשלם עבור השיעור וללכת, אולם הוא נעמד מאחוריה, בשנית, והציע לה "לנסות פעם נוספת". בהמשך, הוא העביר את ידיו על גופה תוך שהוא נוגע בחזה ובמותניה, ולאחר מכן, חזר להתחכך בישובה. לבסוף, הצליחה המתלוננת 2 להפסיק את מעשיו של המבקש ויצאה מהחדר.

3. ביום 14.7.2011, התקיים דיון בבית משפט השלום, בגדרו הגיעו הצדדים להסדר טיעון, שלהלן עיקריו: עובדות כתב האישום יתוקנו, לנוסח הנזכר לעיל; המבקש יודה במיוחס לו בכתב האישום המתוקן ויורשע בכך; הצדדים יבקשו מבית המשפט, לקבל חוות דעת בנוגע להערכת מסוכנותו של המבקש, ולהורות על עריכת תסקיר אשר יעסוק בשאלת הרשעתו או אי-הרשעתו. עוד הוסכם, כי במידה שהערכת המסוכנות תהא נמוכה עד בינונית, תטען המשיבה, לעונש של שישה חודשי מאסר "שניתן וירוצו בעבודות שירות"; למאסר על תנאי; ולפיצוי למתלוננות. היה ומסוכנותו של המבקש תוערך כגבוהה, אזי תטען המשיבה "לעונש ראוי של מאסר בפועל, מע"ת, ופיצוי למתלוננות".

בית המשפט שלום אישר את הסדר הטיעון האמור, הרשיע את המבקש בעבירות שיוחסו לו, הורה על עריכת תסקיר שירות מבחן בעניינו של המבקש, וציווה על הכנת חוות דעת באשר לשאלת מסוכנותו.

4. מתסקיר המבחן, מיום 23.10.2011, עולה כי המבקש הינו רווק כבן 24 שנים, הוא סטודנט לתואר ראשון בהנדסת חשמל, אשר מתגורר עם אמו, בן זוגה ושתי אחיותיו. עוד נקבע, כי המבקש הינו "צעיר, וורבלי, אינטליגנטי, נעדר הרשעות קודמות", שהחל, מיוזמתו, בהליך טיפולי במסגרת פרטית, וכיום הוא מוכן לקחת אחריות למעשיו. במהלך עריכת התסקיר, הסכים המבקש להשתלב בטיפול לעברייני מין בפיקוח שירות המבחן, ולפיכך, הומלץ לדחות את הדיון בעניינו של המבקש, לשם הגשת תסקיר משלים. בית משפט השלום נענה לבקשה זו ודחה את הדיון, כמבוקש.

5. מהתסקיר המשלים, שנערך ביום 22.1.2012, עולה, כי "ברקע לביצוע העבירות עומדים דפוסי אישיות ילדותיים [של המבקש] ופער משמעותי בין כישוריו הקוגניטיביים המפותחים לבין מיומנויותיו הרגשיות הדלות". עוד נאמר בתסקיר, כי חרף קשיי ההסתגלות בתחילה, השתלב המבקש "באופן מלא" במסגרת הטיפולית, אליה נשלח מטעם שירות המבחן. לאור זאת, ולשם רציפות ההליך הטיפולי, המליץ שירות המבחן, על דחיית הדיון בפרשה, פעם נוספת, לשם הגשת תסקיר מסכם בנוגע למבקש, ובית המשפט נענה גם לבקשה זו.
6. ביום 13.5.2012, נערך התסקיר המסכם, ממנו עולה כי התקדמותו החיובית של המבקש במסגרת הטיפולית נמשכה. לפיכך, סבר שירות המבחן, כי יש מקום להמשיך בתהליך שיקומו של המבקש, והמליץ על העמדתו למבחן, תחת פיקוחו, לתקופה של שנה וחצי. עוד הומלץ שלא להרשיע את המבקש, ותחת זאת להורות על "צו של" צ בהיקף נרחב". זאת, לאור מאמציו השיקומיים נושאי הפרי של המבקש, ועל-מנת שלא לפגוע בלימודיו האקדמיים.
7. יצוין, כי בחוות הדעת מטעם המרכז להערכת מסוכנות, מיום 2.10.2011, הוערכה מסוכנותו של המבקש כנמוכה עד בינונית, והומלץ על המשך הטיפול השיקומי, בו החל.
8. בדיון שנערך בבית משפט השלום, ביום 24.5.2012, הוחלט לדחות את המשך הדיון בתיק, לפרק זמן של כארבעה חודשים, לשם חקירת המתלוננות באשר לנזק שנגרם להן. זאת, לבקשת בא-כוחו של המבקש ולאחר שניתנה הסכמתו לעניין זה. אציין, כבר עתה, כי דעתי אינה נוחה מהיענותו של בית משפט השלום לבקשה לזמן את המתלוננות לחקירה, לאחר שהמבקש הודה באשמה שיוחסה לו, ולא הייתה מחלוקת לגבי העובדות. המדובר במתלוננות קטניות, במועד ביצוע העבירה, ואינני סבור כי היה מקום לחקירתן, לאחר שהוגשו תסקירי קורבן עבירה, לגבי כל אחת מהן.
- בדיון, מיום 27.9.2012, ניתנה דחייה נוספת של חודשיים בתיק, אלא שבינתיים חלפה למעלה משנה מיום בחינת מסוכנותו של המבקש, ולפיכך, הורה בית משפט השלום, ביום 26.11.2012, על עריכת חוות דעת נוספת בנושא זה. בחוות הדעת המעודכנת, הוערכה מסוכנותו של המבקש כנמוכה, ועם זאת, הומלץ שלא להפסיק את הטיפול במבקש, לבל תגבר רמת מסוכנותו המינית.
9. ביום 14.2.2013, החליט בית משפט השלום, מבלי לכבול את ידיו לעניין העונש, להפנות את המבקש אל הממונה על עבודות השירות, לשם בחינת התאמתו לריצוי מאסר בדרך של עבודות שירות, והמבקש נמצא מתאים לביצוע עבודות שירות.
10. בדיון, מיום 9.4.2013, בחן בית משפט השלום את בקשתו של המבקש לבטל את הרשעתו, לאור המלצתו של שירות המבחן, ולנוכח ההפחתה בהערכת מסוכנותו. בית משפט השלום דחה את הבקשה, בקובעו, כי לא התמלאו התנאים המצטברים שנקבעו בפסיקה, באשר להימנעות מהרשעת נאשם. זאת, מאחר שלא נמצא כי מדובר באחד מאותם "מקרים חריגים ויוצאי דופן, בהם מניח האינטרס הציבורי להימנע מהרשעתו של הנאשם אשר הוכח כי ביצע את המעשים".

בית המשפט הדגיש, כי בניגוד לשירות המבחן המתמקד, באופן טבעי, בנאשם ובסיכויי שיקומו, בפני בית המשפט, הנדרש לשאלת ההימנעות מהרשעה, עומד מערך שיקולים נרחב, ובכלל זה: הגנה על טובת הציבור ושלומם; חומרתה של העבירה; הרתעת הנאשם; הרתעת הרבים; וכיוצא באלה שיקולים נוספים, שרובם ככולם אינם מענייניו של שירות המבחן. לאחר שנדחתה הבקשה לבטל את הרשעתו של המבקש, נפנה בית המשפט לגזור את דינו.

11. בגזר הדין, שקל בית המשפט לחומרה את הפגיעה בגופן ובכבודן של המתלוננות ואת הנסיבות החמורות המאפיינות את ביצוע העבירות. ובכלל זה, נתן בית משפט השלום משקל לחומרה לניצולן המיני של שתי הקטינות, אשר נזדמנו לביתו של המבקש, האחת כחברתה של אחותו, והשניה שהגיעה לשיעור פרטי בביתו של המבקש. כמו-כן, צוין בגזר הדין כי משך הזמן שחלף בין ביצוע שתי העבירות, העומד על כארבע שנים, מלמד כי "אין מדובר במעידה חד פעמית". לצד הקולא, זקף בית משפט קמא את הודאתו של המבקש באשמה; את ההכרה בחומרת מעשיו ונטילת האחריות עליהם; את תסקירו המסכם, החיובי, של שירות המבחן; את חוות דעתו של המרכז להערכת מסוכנות, בדבר מסוכנותו הנמוכה של המבקש; ובעיקר, את התקדמותו של המבקש בטיפול השיקומי בו החל, התמדתו בו, ותוצאותיו של הליך זה, הניכרות בתסקיר המסכם ובהערכת מסוכנותו העדכנית של המבקש.

בית המשפט ציין, כי אלמלא שיקולים אלו לקולא, היה מקום להחמיר עם המבקש, עד כדי חריגה מהעונש שהתבקש על-ידי התביעה. לאחר זאת, הושתו על המבקש 6 חודשי מאסר בפועל, לריצוי בדרך של עבודות שירות, ו-6 חודשי מאסר על תנאי, לתקופה של שלוש שנים, לבל יעבור כל עבירה לפי פרק ה' לסימן י' לחוק העונשין. בנוסף, הוטלו על המבקש פיצויים בסכום של 3,500 ₪ לכל מתלוננת.

12. המבקש ערער לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, הן על חומרת העונש שנגזר עליו על-ידי בית משפט השלום והן על החלטתו שלא לבטל את הרשעתו. ביום 26.5.2013, ניתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי, אשר דחה את הערעור על שני חלקיו. תחילה, קבע בית המשפט כי אין מקום לשקול את ביטולה של ההרשעה, תוך שהוא סומך את ידיו על הכרעתו ונימוקיו של בית משפט השלום, בנושא זה.

אשר לגזר הדין, בית המשפט המחוזי בחן את טיעוניו של המבקש, ובעיקר טיעון "שובה לב" כלשונו, לפיו בית משפט השלום לא נתן משקל ראוי להליך הטיפולי שהמבקש עבר, מיוזמתו. כפועל יוצא מכך, נגזר דינו של המבקש בהתאם לרף העליון של העונש, עליו סוכם במסגרת הסדר הטיעון. לאחר שנתן דעתו לטיעוניו של המבקש מצא בית המשפט המחוזי, כי באיזון הכולל לא נפלה טעות בתוצאתו של גזר הדין, וזאת משום שהסדר הטיעון, היה מלכתחילה "מקל עד מאוד". לפיכך, החליט בית המשפט המחוזי לדחות את הערעור.

בקשת רשות הערעור
13. ביום 9.7.2013, הגיש המבקש, את בקשת רשות הערעור המונחת לפניי. חלק הארי של הבקשה, מוקדש לטענה, אשר הועלתה גם במסגרת הערעור, לפיה בית משפט השלום לא שקל, די הצורך, את צורכי שיקומו של המבקש, ולראיה, הוא גזר עליו עונש המצוי ברף העליון של הסדר הטיעון. באי-כוחו של המבקש פרטו בהרחבה, את תהליכי השיקום שעבר המבקש, תוך שהם חוזרים ומדגישים את המלצתו של שירות המבחן, בדבר ביטול ההרשעה בעניינו. כמו-כן, הוצגו, במסגרת הבקשה, שיקולים נוספים להתחשבות במבקש, וביניהם: יחסיו הקשים עם אביו; שהייתו בתנאים מגבילים למשך תקופה ארוכה יחסית, והתמשכות ההליכים המשפטיים בעניינו.
על יסוד טיעונים אלה, התבקשתי להורות על ביטול הרשעתו של המבקש ולחילופין להקל בעונש אשר הושת עליו.
14. למקרא האמור בבקשת רשות ערעור ובצירופותיה, נחה דעתי, כי עניינו של המבקש, אינו מקים עילה למתן רשות ערעור.
הלכה היא, כי רשות ערעור "בגלגול שלישי", תינתן במשורה, והיא שמורה אך לאותם מקרים מיוחדים, המעוררים שאלה משפטית נכבדה או סוגיה ציבורית כבדת משקל, החורגת מעניינם של הצדדים לבקשה, וכן במקרים, יוצאי דופן, המגלים חשש לעיוות דין או לאי-צדק מהותי (רע"פ 3711/13 הושיאר נ' מדינת ישראל (16.7.2013); רע"פ 6487/12 דביר נ' מדינת ישראל (15.7.2013); רע"פ 3743/13 שיליאן נ' מדינת ישראל (11.7.2013)).
ניכר היטב, כי הבקשה אינה מעלה כל סוגיה ציבורית או שאלה משפטית רחבת היקף, ואף לא נטען כי הבקשה עומדת בתנאים שנקבעו, לשם מתן רשות ערעור בפני בית משפט זה. המדובר בבקשה העוסקת בעניינו הפרטי של המבקש, ובו בלבד, ודי בטעם זה, על-מנת לדחות את הבקשה.

- זאת ועוד, בהיותה של הבקשה שלפניי העתק, קרוב למושלם, של הודעת הערעור לבית משפט קמא - מדובר, הלכה למעשה, בהליך ערעורי גרידא שאין מקום לעסוק בו "בגלגול שלישי". צינתי, לא פעם, כי אין לאפשר לצד, אשר אינו מרוצה מתוצאתו של הערעור שהוגש על-ידו, לנצל הליך זה, לעריכת מעין "מקצה שיפורים" בטיעוניו, תוך התעלמות ברורה מהכללים שנקבעו בפסיקה לעניין זה (ראו, למשל, רע"פ 2212/13 דבש נ' מדינת ישראל (9.5.2013); רע"פ 2470/13 פרוגה נ' מדינת ישראל (5.5.2013); רע"פ 74/13 חלילו נ' מדינת ישראל (17.3.2013); רע"פ 1439/13 קשת נ' מדינת ישראל (4.3.2013)).
15. למעלה מן הצורך אדרש לעתירתו של המבקש לבטל את הרשעתו, לגופם של דברים.
- בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337, 341-342 (1997), נקבעו שני תנאים מצטברים, שבהתקיים ניתן להימנע מהרשעה: ראשית, על עצם ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם; ושנית, על סוג העבירה המיוחסת לנאשם, להיות כזה, המאפשר להימנע מהרשעה, מבלי לפגוע בשיקולי ענישה אחרים. הלכה זו זכתה לפיתוח נוסף בע"פ 9262/03 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(4) 869, (2004), בו נקבע:
- "על דרך הכלל, משנמצא כי נאשם בגיר ביצע עבירה, מתחייב כי ההליך הפלילי כנגדו ימוצה בדרך של הרשעתו וענישתו, כחלק מהליך אכיפת חוק שוויוני וכחלק מאינטרס ההרתעה. אמנם, סעיף 1(2) לפקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 וכן סעיף 71א(ב) לחוק העונשין מסמיכים את בית-המשפט ליתן צו מבחן או צו שירות לתועלת לציבור, תוך הימנעות מהרשעה. עם זאת, הלכה פסוקה היא כי הימנעות מהרשעה של נאשם בגיר אשר נקבע כי ביצע עבירה, מהווה חריג שיופעל רק בנסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן ביותר[...]" (שם, בעמ' 876, וראו גם: רע"פ 1439/13 קשת נ' מדינת ישראל (4.3.2013); רע"פ 8627/12 הנסב נ' מדינת ישראל (31.12.12)).
- הלכה מושרשת היא, כי "הימנעות מהרשעה הינה בגדר חריג שבחריגים" (רע"פ 654/13 אבו בכר נ' מדינת ישראל (26.2.2013), בפסקה 13), ואין ספק, כי בנידון דידן, אין מדובר באותן נסיבות חריגות ויוצאות דופן, שבעטיין יש להימנע מהרשעה, או לבטלה.
- סבורני, כי הימנעות מהרשעה בעניינו של המבקש, עלולה לשדר מסר סלחני, שאינו במקומו, לפיו, נאשם המעורב בניצול מיני של שתי קטינות אינו מורשע בדין, דבר שאינו מתיישב עם האינטרס הציבורי, להגנה על שלום הציבור והרתעת הנאשם עצמו, ועבריינים פוטנציאליים אחרים, מפני ביצוע עבירות דומות.
16. אשר לטענותיו של המבקש בנוגע לחומרת העונש שהושת עליו, הנני סבור כי הוא אינו חורג ממדיניות הענישה הראויה בעבירות דומות, והוא אף נוטה, בנסיבות העניין, לקולא (רע"פ 4798/13 נחום נ' מדינת ישראל (4.7.2013); רע"פ 2063/13 שטרול נ' מדינת ישראל (7.4.2013); רע"פ 9480/12 אברמוביץ נ' מדינת ישראל (8.1.2013)).
17. על-יסוד הטעמים המפורטים לעיל, לא מצאתי כי קיימת הצדקה לדון בעניינו של המבקש במסגרת הליך שיפוטי נוסף ועל-כן, הנני דוחה את הבקשה למתן רשות ערעור.
- המבקש יתייב לריצוי עבודות השירות שהושתו עליו, ביום 1.9.2013, כפי שנקבע בפסק דינו של בית המשפט המחוזי, אלא אם הממונה על עבודות השירות יחליט אחרת.
- ניתנה היום, כ"א באב התשע"ג (28.7.2013).